

האמת על "עובדות ומיתוסים אודות 'עובדות ומיתוסים על הקהילות המשיחיות בישראל'"

במאמרו של קאי קייר-הנסן, שהתפרסם בגיליון הקודם של "כיוון", הוא כותב בין השאר: "מחבריו ומבצעיו של המחקר אנו נושאים את מלוא האחריות לתוכנו. יחד עם זאת ישנם עוד אנשים הנושאים באחריות למתן הלגיטימציה לעריכת מחקר מסוג זה, בעיקר ועד העורכים של "משכן". לנוכח דברים אלו ברצוני להעמיד דברים על דיוקם ולהעיר:

ראשית, הספר בעריכתם של קאי קייר-הנסן ושל בודיל סקוט, "עובדות ומיתוסים אודות קהילות משיחיות בישראל", הוא אכן ספר חשוב, שמביא נתונים עדכניים המאפשרים למפות את הקהילות המשיחיות בארץ לקבוצותיהן. חשיבות הספר נובעת לדעתי גם מעצם העובדה שהיהודים המאמינים בישוע אינם שואפים לחיות במחתרת, בצורה נסתרת. רוב היהודים המשיחיים אינם רואים בעצמם "נדקדמונים", או כמי שחיים בקטקומבות. כתלמידי ישוע אנו תמיד מדגישים שאיננו כת סגורה, וכי הקהילות והאסיפות שלנו פתוחות בפני כל מתעניין שאוהב אמת.

כחבר במערכת "משכן", לצידם של ריי פריץ, צבי סדן, טורלייף אלגוויין וטורקילד מסבי, אכן נמנית עם יוזמי הסקר. בסופו של מעשה משתקפים בספר תוצאותיו של הסקר בשילוב עם כתיבה עיתונאית, כאשר רק בחלקו המצומצם זהו מחקר היסטורי. מחקר היסטורי לשמו מצריך גם ריחוק זמן מהנושא הנחקר, וגם עריכת אבחנה זהירה באשר למי ומה ראוי לכלול במסגרת הדנוה. לכן אני עדיין אוהז בדעה שכל מחקר שמתבצע לפי כללים מוסריים ואקדמיים מקובלים, יכול לתרום להכרת שורשי תנועת היהודים המשיחיים ולשמש להפקת לקחים.

שנית, ברצוני להבהיר ולהדגיש כי מעבר למתן "אור ירוק" ראשוני לביצוע סקר כללי, לא היה ועד העורכים שותף לגיבושו של המוצר המוגמר - לא מבחינת המתודולוגיה של ביצוע הסקר ולא מבחינת הקביעה הסופית של פרקי הספר. בשלב ההתחלתי סברנו בוועד, לתומנו, שכאשר מפקידים נושא מסוים בידיו של מחבר כלשהו, הוא אחראי באופן מוחלט לגבי התוכן. מבחינתנו, הספר של קייר-הנסן וסקוט איננו אלא מאמר מורחב, שיצא לאור כספר המשלב את גיליונות 30 ו-31 של "משכן". תפיסתנו זו נשענה על הדברים שכתובים במפורש בעמוד הראשון של כל אחד מגיליונות "משכן", קרי: "המאמרים אינם משקפים בהכרח את דעותיהם של העורכים".

כפי שקורה עם רוב כותבי המאמרים עבור "משכן", שני מחברי הסקר לא מצאו לנכון להתייעץ עם ועד העורכים באשר לקשיים באיסוף החומר. הכותבים גם לא ביקשו את חוות הדעת של המערכת בנוגע להכללת קבוצות שנויות במחלוקת. כמו כן לא הציגו קייר-הנסן וסקוט את הטיוטה ואת הממצאים הסופיים של הסקר בפני ועד העורכים של "משכן". לפיכך, מאחר שחברי הוועד לא נתבקשו לחוות את דעתם לגבי הנוסח הסופי של כתב היד, ברור כי הוועד לא הצדיק את כל תוכנו של הספר. בעוד שבכל אחד מגיליונות "משכן" מוזכרים שמותיהם של חברי המערכת, הרי שבספרם הנדון בחרו קייר-הנסן וסקוט לא לציין כלל את שמותינו. החלטה זו יכולה להיות מובנת לאור הנאמר במבוא לספרם (עמ' 5): "אנו עבדנו באופן עצמאי (ההדגשה שלי, ג"נ) על הראיונות הללו בישראל ובדנמרק עד מאי 1999". לפיכך אני מבקש להדגיש שוב כי חברי המערכת של "משכן" אינם יכולים להעניק לגיטימציה לכל פרט ועניין שנכלל בספר. אני אומר זאת היות שלדעתי נגרם ליהודים המשיחיים נזק רב עקב הכללת כמות כמו המורמונים ועדי יהוה, לצד קהילות משיחיות. מדע זה מספק "תחמושת" מיותרת למתנגדי היהודים המשיחיים, שמנסים לקשור את כל המאמינים בישוע בערב רב של כתות מזרות.

אומנם מאז אוקטובר 1999 צירפו קייר-הנסן וסקוט עלון הסברה לספר, ובו הם מבהירים שהמורמונים ועדי יהוה נמצאים מחוץ למחנה של היהודים המשיחיים, אך עדיין נשאלת השאלה אם עלון זה התווסף רק בגלל דברי הביקורת הרבים, או אם הכותבים מוכנים להתחשב מראש ברגישויות השונות של הישראלים. רגישויות אלו דנו עם המערכת המקומית לאחר שהספר יצא לאור, אך גם אז המשיכו המחברים לאחוז בדעתם שהישראלים טועים.

בהקשר זה נראה לי שיש להתייחס לנושא עקרוני ולתופעה שקיימת בארץ. כוונתי ליחסי העבודה בין מאמינים ישראלים לבין נציגי ארגונים שונים מחו"ל. המקרה שתואר למעלה מהווה דוגמה מצערת ל"קצר" שעלול להיווצר ביחסים אלו. בעוד שהאורחים מחו"ל מבקשים את הלגיטימציה של הישראלים לעבודתם, ולמעשה הם נשענים על לגיטימציה זו גם מחוץ לארצות מוצאם, הרי שלעיתים הם פועלים באופן עצמאי לגמרי ומתעלמים מהישראלים ומדעותיהם. אני משוכנע שיש מקום לשינוי כשנוצרים מצבים כאלה ביחסי העבודה בינינו. זאת כדי שבין השאר לא תחזור על עצמה המציאות שקיימת היום, כאשר ארבע חנויות של כתבי הקודש בארץ ("הלפיד" ו"עמנואל" בירושלים, בית כתבי הקודש" בבאר שבע ו"ספרי איכות" בחיפה) מסרבות להציג ולמכור את הספר "עובדות ומיתוסים". לאחרונה הביעו מאמינים ערביים משיחיים בארץ את השאלה שגם בחוגיהם יערך סקר מהסוג הנ"ל. אם סקר כזה יצא לפועל, צריך לקוות שהם יפיקו לקח מהמקרה הנדון. מכל מקום, מסקנה אחת ברורה: אם ברצוננו לעבוד יחד כאחים ואחיות במשיח, ישראלים ומאמינים מחו"ל, על כולנו

לגלות בעוד מועד רגישות והתחשבות בזולת. כמו כן, שומה על כולנו להודות בענוה ובחוכמה אם עשינו טעויות ולהישמר שלא לחזור עליהן. על כולנו להזכיר לעצמנו את דברי ישוע: "אשרי הענווים, כי המה ירשו הארץ" (מתי ה' 5). ולבסוף, אין לשכוח שמחקרים שנעשו בעבר על ידי קייר-הנסן וסקוט סיפקו תיאור מעמיק של תנועת תלמידי ישוע המודרנית בקרב חוגים רבים. תקוותי היא שבעתיד נמשיך לעבוד יחד בצורה פורייה, ולכבוד שם ישוע.

גרשון נראל

מהגליל באהבה

זוכרים את השיר, אל יבנה הגלילה אל יבנה הגליל? ובכן, האל אכן בונה את הגליל! בחודש מאי 1999 הוחלט בקהילה שלנו, ברוב קולות, אחרי הרבה תפילה ובאי אילו חששות, לפתוח במבצע ביזור בסגנון שונה (שיצא אל הפועל בסוף אוקטובר). הרעיון היה לחלק בשלב הראשון, באמצעות הדואר, עלון המאפשר להזמין טלפונית את סרט הווידאו "ישוע", ובשלב השני לאפשר למתקשרים להזמין ספר או לקבוע פגישה אישית כדי לשמוע עוד. מדובר בפעילות ארוכה הדורשת אמונה, אורך רוח, עוז והרבה מתנדבים ולכן, בשיתוף עם קהילה נוספת בעיר ומאמינים נוספים מהאזור, יצאנו לדרך. העלונים חולקו בתיבות הדואר ביום שישי בצהריים, והטלפון צילצל לראשונה ביום א', בשעה 8:00 בבוקר. מאז ועד היום, כמעט שמונה שבועות לאחר מכן, עדיין מגיעות שיחות. היו שיחות ענייניות, היו משולבות (סוף סוף זה הגיע), וגם נרגשות ובודדות, והיו שיחות מאיימות ("עד סוף השבוע אתם מתיים!"). חלוקת הקלטות החלה מיד, ושוב, נדהמנו לגלות אנשים מעוניינים, לבבים ומכניסי אורחים. גילינו מאמינים שהיו מרותקים לבית, ומצאנו מאמינים שלא האמינו שיש עוד יהודים מזרזים כמותם. מצאנו "דגים" שחיכו בקוצר רוח לאיזה "דייג" שידוג אותם, ונתקלנו בבודדים שהתחרטו ברגע האחרון. עד כה יצרנו קשר רק עם כחמישית מהמזמינים. זוהי רק ההתחלה, וזהו רק פן אחד של התמונה, כי בלי שום קשר ישיר למבצע שלנו מגיעים לקהילה אנשים מעוניינים (ששמעו על האמונה באופן אישי בתקופה שקדמה למבצע). בינתיים הוזמנו בעלי ואני להעיד בפני העם בטלפוניה, ובעקבות השידור פנו אלינו מכרים, ידידים וחברים לעבודה, וביקשו לדעת ולשמוע עוד. ורווח נוסף, חשוב לא פחות, הוא ההזדמנות המבורכת לעבוד ולהכיר אחים נוספים לאמונה, ולהרגיש ש"דבר אלוהים חי ופועל" גם במימד הפיזי.

**רונית עובדיה
כרמיאל**